

Evne til at beherske og levendegøre Stoffet; kun en sjælden Gang føler man Trang til en saglig Indvending. Naar Forf. saaledes S. 223 taler om „Nationalbankens hysteriske Skræk for at arbejde med Indlaan“, er den Bebrejdelse, der ligger i Ordet hysterisk, vist uberettiget. En Seddelbank bør ikke arbejde med Indlaan, den maa ikke være under det Pres, at den for at skaffe Forrentning til sin Indlaanskapital tvinges til at gøre Udlaan. I den i mange Henseender fortræffelige Bog: Kisch & Elkin: Central Banks, der udkom i 1928 med et anbefalende Forord af Førstedirektøren i Englands Bank, er der et læseværdigt Kapitel (VI, Forholdet mellem Seddelbanken, de private Banker og Penge-markedet) om dette Spørgsmaal, der altsaa har holdt sig ungdomsfriskt ihvertfald i 75 Aar.

Noget lignende gælder et andet af de Spørgsmaal, der spillede en Rolle i Diskussionen før Oprettelsen af Privatbanken, nemlig Faren ved at samle store Kapitaler i en Aktiebank til videre Udlaan til Erhvervslivet; thi som Grosserer-Societets Komité siger (Vibæk, S. 213): „Den Idé, der ligger til Grund for disse Selskaber, nemlig med store sammenskudte Kapitaler at udføre Foretagender, som overstiger den enkeltes Kræfter, er vistnok god og kan blive frugtbringende paa gode Resultater, naar den anvendes vel; men lige saa vist er det, at den ved Tilsidesættelse af fornøden Forsigtighed kan lede til Misbrug og Overdrivelser, der kan blive skadelige ej alene for enkelte Borgerklasser, men for Samfundet i det hele. Allerede nu høres fra de ovennævnte Lande [Frankrig, Tyskland] mange Klager over demoraliserende Virkninger af det Aktiespil, som fremkaldes ved disse Aktieforetagender, over at de absorberer Kapitalerne til Skade for den almindelige Handel og Industri o. s. v.“ Ogsaa Spørgsmaalet om Børsernes Evne til at beslaglægge Kapital fra Erhvervslivet er jo mindst lige saa brændende i Dag som dengang.

Bogen kalder saaledes baade i Enkeltheder og i sin Helhed paa Interessen, og det er at ønske, at dens iøvrigt saa stærkt optagne Forf. maa faa Tid og Kræfter til at føre Fremstillingen videre efter de Linjer, han her har trukket op.

Einar Cohn.

VALD. HVIDT: Bankrembourser. 244 S. Levin & Munksgaards Forlag, København 1928. Pris 8,50 Kr.

Hvidts Bog om Bankrembourser behandler paa en overordentlig fyldig og læseværdig Maade de juridiske Spørgsmaal, der opstaar i Forbindelse med Rembourser. Bogen synes at

Evne til at beherske og levendegøre Stoffet; kun en sjælden Gang føler man Trang til en saglig Indvending. Naar Forf. saaledes S. 223 taler om „Nationalbankens hysteriske Skræk for at arbejde med Indlaan“, er den Bebrejdelse, der ligger i Ordet hysterisk, vist uberettiget. En Seddelbank bør ikke arbejde med Indlaan, den maa ikke være under det Pres, at den for at skaffe Forrentning til sin Indlaanskapital tvinges til at gøre Udlaan. I den i mange Henseender fortræffelige Bog: Kisch & Elkin: Central Banks, der udkom i 1928 med et anbefalende Forord af Førstedirektøren i Englands Bank, er der et læseværdigt Kapitel (VI, Forholdet mellem Seddelbanken, de private Banker og Penge-markedet) om dette Spørgsmaal, der altsaa har holdt sig ungdomsfriskt ihvertfald i 75 Aar.

Noget lignende gælder et andet af de Spørgsmaal, der spillede en Rolle i Diskussionen før Oprettelsen af Privatbanken, nemlig Faren ved at samle store Kapitaler i en Aktiebank til videre Udlaan til Erhvervslivet; thi som Grosserer-Societets Komité siger (Vibæk, S. 213): „Den Idé, der ligger til Grund for disse Selskaber, nemlig med store sammenskudte Kapitaler at udføre Foretagender, som overstiger den enkeltes Kræfter, er vistnok god og kan blive frugtbringende paa gode Resultater, naar den anvendes vel; men lige saa vist er det, at den ved Tilsidesættelse af fornøden Forsigtighed kan lede til Misbrug og Overdrivelser, der kan blive skadelige ej alene for enkelte Borgerklasser, men for Samfundet i det hele. Allerede nu høres fra de ovennævnte Lande [Frankrig, Tyskland] mange Klager over demoraliserende Virkninger af det Aktiespil, som fremkaldes ved disse Aktieforetagender, over at de absorberer Kapitalerne til Skade for den almindelige Handel og Industri o. s. v.“ Ogsaa Spørgsmaalet om Børsernes Evne til at beslaglægge Kapital fra Erhvervslivet er jo mindst lige saa brændende i Dag som dengang.

Bogen kalder saaledes baade i Enkeltheder og i sin Helhed paa Interessen, og det er at ønske, at dens iøvrigt saa stærkt optagne Forf. maa faa Tid og Kræfter til at føre Fremstillingen videre efter de Linjer, han her har trukket op.

Einar Cohn.

VALD. HVIDT: Bankrembourser. 244 S. Levin & Munksgaards Forlag, København 1928. Pris 8,50 Kr.

Hvidts Bog om Bankrembourser behandler paa en overordentlig fyldig og læseværdig Maade de juridiske Spørgsmaal, der opstaar i Forbindelse med Rembourser. Bogen synes at

være Resultatet af meget indgaaende Studier, ikke mindst i fremmed Litteratur. I Indledningskapitlet søger Forf. — gennem Beskrivelse af Remboursinstitutet og dets Opstaaen — at naa frem til en Defination paa Remboursen. Værdien af Forfatterens Defination er dog begrænset, allerede derved, at den ikke omfatter de Tilfælde, hvor Remboursen stilles gennem andre end Banker, et Forhold der i alt Fald historisk har haft sin Betydning.

Bogen falder i 3 Hovedafsnit, hvori behandles henholdsvis Forholdet mellem Køber og Sælger, mellem Køber og Købers Bank og mellem Sælger og Bank. — Dernæst følger et ret udførligt Afsnit om Dokumenter, som dog falder saa meget udenfor Bogens Emne, at det nærmest maa betragtes som et Tillæg. Bogen slutter med et Afsnit om Diskontering, med særligt Henblik paa Remboursveksler.

Hvad angaar Bogens Hovedindhold: Diskussionen af Retsregler i Remboursforholdet, skal Anmelderen kun gøre et Par enkelte Bemærkninger. Forf. har benyttet Materiale fra forskellige Landes Retspraksis, en Fremgangsmaade, som sikkert er baade nødvendig og berettiget ved et saa internationalt Spørgsmaal som Rembourser, men det synes dog, som om han ikke altid, i sin Benyttelse af Materialet, har taget tilstrækkeligt Hensyn til den Forskel, der findes i Rembourspraksis i de forskellige Lande, et Forhold, han selv udtrykkelig gør opmærksom paa; saaledes anfører han i Forbindelse med Omtalen af den i Danmark anvendte Fremgangsmaade ved Afregning af Rembourser gennem Køber og Bank en svensk Højesteretsdom, hvor man er naaet til et med den danske Praksis stridende Resultat. Forf. har imidlertid selv tidligere gjort opmærksom paa, at Afregningsfremgangsmaaden i Sverige afviger fra den danske; der synes derfor ingen Grund til at anføre den svenske Dom paa dette Sted.

Et andet Forhold, hvor Forf. synes at gaa videre, end Materialet egentlig tillader, er de Tilfælde, hvor han søger at naa til Retsreglen ud fra Forholdets Natur. Remboursens Opgave var oprindeligt at yde Sikkerhed for Opfyldelse af Betalingen. Senere kommer den gennem Remboursstillingen muliggjorte lettere Financiering af Handlen til at spille ind ogsaa, og er maaske nu til Dags den Fordel ved Remboursen, som i de allerfleste Tilfælde spiller den største Rolle for Sælgeren. Forf. har nu saa at sige i Flæng brugt begge disse Fordele som Argumenter for, at ogsaa Retsreglerne maa yde Sælgeren størst mulig Sikkerhed. I og for sig skulde man synes, at

Remboursforpligtelserne, saaledes som de paahviler den rembourstillende Bank, maa komme til at ligge noget forskelligt, hvor Hensigten med at stille Rembours først og fremmest har været at skabe Sikkerhed for Betalingen, end hvor den har været af skaffe Financieringsmuligheder, d. v. s. skabe et Omsetningsmiddel. De nævnte Fordele fra Sælgerens Synspunkt behøver ikke altid nødvendigvis at supplere hinanden. Valget af Remboursplads kan blive forskelligt, eftersom Sælgeren lægger mest Vægt paa Sikkerhed eller paa Financieringsmuligheden. Det synes derfor paakrævet, naar man støtter sin Argumenteren paa disse Synspunkter, da først at have Rede paa, hvad der nu til Dags er den egentlige Hensigt ved at stille Krav om Rembours. Svaret vil muligvis blive forskelligt ved Handel mellem forskellige Lande og med forskellige Varer, men dertil kræves en udførligere Gennemgang af Remboursens Historie og Funktion, end Forf. giver.

Den i Indledningen til nærværende Anmeldelse nævnte Begrænsning af Emnet gør naturligvis, at en Række af de Spørgsmaal, som særlig vil interessere den økonomiske Læser, ikke behandles. Hvor Forf. kommer ind paa bankmæssige Forhold i al Almindelighed, har hans Fremstilling ubetinget visse Svagheder, her behersker han egentlig ikke Stoffet fuldt ud, Fremstillingen er ofte misvisende, f. Eks. Side 18, hvor Spørgsmaalet om Bankaccepten i U. S. A. behandles. Udtrykket „en Lov af 1913“ er ogsaa en lidt aparte Maade at betegne Federal Reserve Bank Act, en af de vigtigste Love i Bankhistorien, paa. — Fremstillingen af „bill brokers“ maa nærmest betegnes som forkert, baade hvad angaar Forholdene i London, og fordi Forskellen mellem New York og London slet ikke fremhæves. Man staar her igen over for et Eksempel paa Forf. Tendens til at ville generalisere for stærkt, som ogsaa gør sig gældende, hvor han behandler bankmæssige Forhold i al Almindelighed; det er uberettiget at ville slutte fra engelsk til europæisk Banksynspunkt, som Forf. synes at gøre det.

I og for sig forringer disse Fejl ikke Bogens Værdi væsentligt, ingen økonomisk Læser vil søge til den for at læse om Bankvæsen, han kan derimod læse Bogen med Udbytte, saafremt han ønsker at sætte sig nærmere ind i Rembours-spørgsmaalet, han vil da, selv med Overspringelse af de juridiske Udviklinger, naa til en mere levende Forstaaelse af Remboursens Funktion, end gennem den banktekniske Litteraturs knappe og tørre Fremstillinger.

F. v. Bülow.